

Äldre måste kunna få ta plats i riksdagen

Traditionellt har i Sverige åsiktsrepresentationen framhållits som den sammanhållande länken i demokratin framför social representation. Social bakgrund och inte enbart partitillhörighet har även betydelse för politikens innehåll. Politiker som själva är 65 år eller äldre uppger, mer än sina yngre kolleger, att de aktivt driver de äldres intressen i sin politiska gärning. Könstillhörigheten är det som partierna vid sammanställningen av valsedlarna prioriterar mest och ålder minst

Vårt valsysteem bärs upp av ett antal grundläggande principer som kommit till uttryck som en del av de mänskliga rättigheterna. Både FNs konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och Europakonventionen slår fast allas rätt att rösta och bli valda. Dessa konventioner är också bindande för Sverige.

Sedan införandet av enkammarriksdagen har andelen äldre riksdagsledamöter varierat mellan 1 och 4 procent. Vid det senaste riksdagsvalet 2018 var endast 6 av de invalda ledamöterna 65 år eller äldre. I valet utgjorde de röstberättigade i gruppen 65 år eller äldre närmare 27 procent av samtliga röstberättigade. Vid en direkt spegling skulle det för gruppen äldre motsvara 94 invalda riksdagsledamöter. Men så blev inte utfallet. Fyra av partierna – S, C, MP och V – hade efter 2018 års val inga riksdagsledamöter över 65 år.

Makten över kandidaterna

Med personvalsreformen 1998 var tanken att föra över en del av makten över kandidatlistorna från partierna till väljarna. Väljarna skulle ges möjlighet att inte bara påverka vilken politik som skulle föras utan också vilka politiker som skulle föra den.

Syftet var att ungefär hälften av väjarna också skulle kryssa en kandidat. Så har dock inte personvalet utvecklats. Andelen personkryssare har stadigt minskat och vid det senaste riksdagsvalet tog endast fem riksdagsledamöter plats med hjälp av personrösterna.

Ta chansen i Almedalen

Flera frågor i den kommande valrörelsen har en omedelbar koppling till de äldre i befolkningen. De gäller äldreomsorgen, personalens kompetens, möjligheten att få tillgång till sjuksköterskor, läkare och rätt till smittskydd. De gäller också pensionsfrågan. Sammansättningen i den pensionsgrupp som håller i frågan domineras av yngre ledamöter och ingen ledamot är 65 år eller äldre.

Ta chansen under Almedalsveckan och fråga riksdagspartierna varför 27 procent av befolkningen bara ska representeras av ca 3 procent i riksdagen. M, SD och MP har inga äldre som har nominerats högt på deras listor inför 2022 års riksdagsval, varför

Lars-Åke Ström

Aktiv i Tankesmedjan 60 PLUS